

Dammet, vår minsta gemensamma nämnare

En känsla av tillhörighet

CHARLOTTA LINDVALL

KONSTFACK

INSTITUTION: ÄDELLAB

PROGRAM: KANDIDAT

HANDLEDARE: JOHANNA ROSENQVIST, CHRISTINA ZETTERLUND

Dust, our smallest common denominator

Charlotta Lindvall

ABSTRACT

I find it fascinating to know that we are all made of the same material as the stars and that everything is connected to each other and in a constant movement and transformation, a recycle of material. We are all made of stardust. In fact all life is sprung out of dust.

In my essay I investigate the dust and ask the question if there are any traces in the dust. I look at the history of the dust and how it has affected us and our world through the decades. What does this small and airy but oh so unappreciated dust tell us? Why do we want to get rid of it? Is it possible to find a sense of belonging in the big context by investigating the dust and its origin and could I transform such a low material as dust into something magic that makes people reflect on our origin and belonging and how everything is connected? In my work I use dust as a material and in the essay I compare my work with other artists who have worked with dust as a material.

Dust is everywhere because its source is from everything. I as a crafter also contribute to the dust making when I mechanically process material. We all share the atmosphere and breathe the same air and by that means we all share the dust particles. With every breath we take we inhale 1000 of dust particles and without knowing it the wind could have brought invisible camelhair from the Sahara desert that you just know have inhaled into your system. The most fascinating is that under your bed you can find traces of particles that have come all the way from outer space. In fact, each year it rains down 100 tons of cosmic dust from outer space down to our planet, particles that come from asteroids or comets and could contain hundred thousand of smaller particles of diamonds and sapphires that might come from a time when our planet was formed.

I found that through the dust you can read the whole history of the universe. It holds the information of what has happened, what happened right now and what will happen. The dust reveals all our secrets; it holds the past and present at the same time. The dust is on its way to become and at the same time on its way from being. In the dust you can find traces of me, you and the universe. By investigating the dust I have found a new view of the world. I have found a sense of belonging in the big context, where everything is connected and part of the same origin. Even in the darkest corner you can find magic.

We are all diamonds fallen from the sky.

“Vast is the kingdom of dust! Unlike terrestrial kingdoms, it knows no limits. No ocean marks its boundaries. No mountains hem it in. No parallels of latitude and longitude define its boundless areas, nor can the farthestmost stars in the infinitudes of space serve other than as a twinkling outpost of realm as vast as the universe itself.”

-J. Gordon Ogden, *The Kingdom of Dust*¹

Indeed our connection and belonging lie so deep that we cannot even define our identities without including.....the whole sweep of cosmic evolution, “I am that,” we can now say with the Hindu Upanishads -star dust, earth stuff, a being literally conceived in far parts of the universe and seeded here on this planet to make a difference to the cosmos, to strike a chord.....It’s as if all the stars dust in our DNA, the microbes that swim in our cells, the humble algae that gave us breathable atmosphere –yes all nature –were expectant, waiting on us to finish the cosmic symphony well.

David Toolan, “Praying in a Post-Einsteinian Universe,” *Cross Currents* (Winter 1996-1997):462-63²

¹Joseph A. Amato, *Dust: A History of the Small and the Invisible* (University of California Press, 2001), 1.

²A. Amato, *Dust*, 170.

INNEHÅLL

ABSTRACT.....	1
CITAT.....	2
INLEDNING.....	4
AV DAMM DU ÄR KOMMEN AV DAMM DU ÅTER SKA VARDA.....	5
HISTORIEN OM MÄNNISKAN OCH DAMMET.....	5-6
DAMM SOM HOT.....	7
DAMM SOM MATERIAL INOM KONST OCH KONSTHANTVERK.....	8-11
MIN ARBETSPROCESS.....	12-13
SAMMANFATTNING.....	14

KÄLLFÖRTECKNING

TRYCKTA KÄLLOR.....	15
DIGITALA KÄLLOR.....	15
BILDER.....	16

INLEDNING

Vi delar alla atmosfären här på vår jord och därmed även dammpartiklar. Jag är intresserad av hur allt hänger ihop och vår känsla av tillhörighet med såväl det stora (universum) det mittemellan (familjen) samt till det allra minsta (partiklar).

I detta arbete undersöker jag dammet. Damm finns överallt på vår jord och i universum. Intresset för det här kom till mig ur en fascination över att vår jord och också vi människor faktiskt härstammar från stjärnstoff. Alla de tyngre ämnena, så som kisel, järn, kol och aluminium som behövs för att skapa fasta kroppar som planeter och människor i universum, skapas inuti stjärnorna och sprids ut i kosmos när stjärnor dör då en så kallad supernova-explosion uppstår.³ Denna ständiga omvandling av materia innebär ju att ingenting försvinner; det bara omvandlas och blir till något annat som till exempel när vi dör. Jag ser det som väsentligt att reflektera över dessa stora sammanhang då det kan leda till att vi ökar respekten för vår värld. Att vi kan respektera våra medmänniskor och allt de består av ända ner till minsta lilla dammkorn. Därför blir dammet väsentligt för mitt berättande.

I mitt arbete undersöker jag vad det finns för spår i dammet. Vad berättar dessa lätta, flyktiga men ack så nedvärderade partiklar, som vi människor gör allt i vår makt för att försöka få bukt med, och varför vill vi bli av med dammet? Är det dessutom möjligt att finna en trygghet i oss själva om vi får en känsla av tillhörighet i ett större sammanhang genom dammet och universum?

Som konsthantverkare bidrar jag till dammtillverkningen genom mekanisk bearbetning av material. Vad händer då om jag tar till vara på dammet jag producerar och omvandlar det till något nytt? Kan man få något med så låg status som damm att bli till något vackert i form av ett smycke som andra vill bära och kan det få människor att reflektera över hur allt hänger samman i vår värld? Jag tror att det är extra viktigt i dagens snabba, föränderliga och förvirrande värld att ta ett steg tillbaka och reflektera över vem man är och var man kommer ifrån och hur allt hänger samman, för att komma fram till vad som är viktigt och vad som är mindre viktigt för en själv att lägga sin energi på. Vi i västvärlden lever i ett samhälle som bara snurrar fortare och fortare och där vi inte tar oss tid att reflektera över vad vi gör och varför, men genom konst och konsthantverk tror jag att det är möjligt att få människor att stanna upp och reflektera över dessa frågor.

Jag undersöker i detta arbete hur vi har sett på dammet historiskt och om vårt synsätt har ändrat sig under århundradena och vad det är som påverkat vårt eventuellt ändrade förhållande gentemot dammet. Jag tittar även på hur andra jobbat med damm inom konst, konsthantverk och smyckekonst samt beskriver och reflekterar över min egen arbetsprocess.

³ Christopher Cooper, *Materia: Från den mest avlägsna stjärnan i universum till det minsta dammkornet- materien i närbild* (Stockholm: Bonniers, 1993), 62.

AV DAMM DU ÄR KOMMEN AV DAMM DU SKALL ÅTER VARDA

Damm finns överallt eftersom källan till dammet kommer ur allting. Samtidigt betraktas dammet som lägst av alla ting. Det har sitt ursprung i "the Big Bang" och kollapsande stjärnor. Här på jorden kommer dammet från mineraler, frön, pollen, insekter, mögel, lava och från bakterier. Dammet omger galaxer och kretsar kring planeter och gömmer sig i skrymslen och vrår i hemmet. Dammet är resultatet av delbar materia; även de hårdaste material vittrar sönder och blir till damm. Man hittar det överallt i alla former så som solitt, flytande eller luftburet. Dammet flyger över höga berg, korsar atlanter och fyller luften och faller med varje regndroppe och snöflinga. Dammet är både på väg att bli något samtidigt som det är på väg ifrån att vara. Dammet är en del av jordens konstanta cykel av nedbrytning och uppbyggnad.⁴

HISTORIEN OM MÄNNISKAN OCH DAMMET

För ca 4 miljoner år sedan började vi människor med att tillföra mer damm till vår atmosfär, först genom att bemästra elden och tillföra mer sot. Sedan upptäcktes metallernas mirakel som ökade på röken och mikroskopiska sotpartiklar av het brons, järn, koppar, guld och silver. Efter det lärde vi oss spinna och väva och producera osynliga fragment av djur och växtfibrer som försvann upp i atmosfären. Men det var i samband med den industriella revolutionen på 1800-talet vi på allvar började bidra till den enorma ökningen av mängden damm och svavel, närmare bestämt 90-100 miljoner ton utsläpp av fossila bränslen från kol-, olje- och dieseldrivna maskiner. Till varje naturlig svavelpartikel tillförs nu 3-5 människotillverkade svavelpartiklar och för varje dag ökas mängden bränsledrivna maskiner på vår jord. Sen tillkommer förstas allt utsläpp av kvicksilver, bly, PCB, asbest och radioaktivt avfall mm. Allt detta tillhör den dåliga sidan av dammet men som tur är har det också bra sidor och det är det som gör det så fascinerande.⁵

Dammet har alltså många goda sidor; utan dammet skulle inga moln kunna bildas och utan moln ingen kondensation, vilket skulle yttra sig i att vi skulle få en alldeles för varm planet att bo på. Moln bildas nämligen av en samling vattendroppar som bildats runt just dammpartiklar. I dammet finns också liv som hjälper till att hålla vår planet frisk och grön; det är en slags svamp som hjälper till att bryta ned allt material t o m sten och detta i sin tur gör så att näringsämnen kan frigöras och berika vår jord.⁶

Det finns alltså en historia i hur människor har betraktat damm. I tidig europeisk kultur ansågs till exempel dammet vara den mystiska källan till liv, men det betraktades också som orsaken till död och sjukdom. Under sent 1800-tal och tidigt 1900-tal utvecklades hygien från ritual och komfort till ett vetenskapligt system i och med att mikroskopet uppfanns. Dammet och smutsen blev nu fiender som skulle kontrolleras både av individen med dammsugaren och av regeringen med hjälp av hygienprogram. Det ironiska med detta är att genom att utveckla avancerade tekniska produkter för att ta hand om dammet tillkom också ett större och mer varierat och farligare utbud av damm.⁷

⁴ A. Amato, *Dust*, 3-4. ⁵ Hanna Holmes, *The Secret Life of Dust: From the Cosmos to the Kitchen Counter the Big Consequences of Little Things*, (USA: John Wiley & Sons), 6. ⁶ Holmes, *The Secret Life of Dust*, 8. ⁷ A. Amato, *Dust*, xi-xii

För inte så länge sen i Europa bland "vanligt" folk betydde det otur att sopa ut damm genom ytterdörren, i stället måste det sopas inåt och bäras ut över tröskeln, eftersom dammet ansågs innehålla essensen av allting. Kanske är det dags att ta tillbaka de gamla tankarna om damm och ta hand om det med mer vördnad och reflektion över livets och jordens och universums förgänglighet.

Inom hantverket var dammet också en måttstock på hur bra vi arbetat med något och hur länge och med vad samt hur fint och väl man arbetat.⁸

Dammet finns överallt för att källan till dammet kommer från allting; det är flyktigt och kan med vinden vandra från ställe till ställe. Det är kanske därför vi gör allt för att hålla dammet borta från våra hem men samtidigt betyder det att vi försöker sopa bort tecknen på vår existens, bitar av oss själva, våra närmaste vänner, minnen, tiden och universum. Vad är det vi vill dölja? Kanske vill vi förtränga att livet är förgämligt och att vi också kommer att bli en del av dammet till slut.

En av de mer fantastiska sakerna är att under din säng kan det finnas partiklar som letat sig ända dit från yttre rymden. Varje år regnar det ungefär 100 ton kosmiskt damm ned på jordklotet från yttre rymden. I dammet finns spår av dig och mig och universum. Dammet är rester av något på väg att bli något annat. Allt löses upp och slits ner, fragmenteras och blir till damm. Men om dess täthet och densitet åter ökar övergår dammet gradvis till fast form.⁹

För mig är dammet spår av tid och historia, en del av jordens ständiga pågående nedbrytning och uppbyggnad, en del av oss alla.

⁸ A. Amato, *Dust*, 12-18. ⁹ Holmes, *The Secret Life of Dust*, 27.

DAMMET SOM HOT

Samtidigt kan det finnas ett dolt hot i dammet vilket framgår av Naturskyddsföreningens rapport *Home sweet home? – gifter under sängen* (en undersökning av kemikaliecocktailen i hushållsdamm från världens alla hörn). Undersökningen visar att mångfalden och komplexiteten i blandningarna ökar exponentiellt och att det i hushållsdammet finns ett stort antal hormonstörande kemikalier. Den globala kemikalieproduktionen ökade från cirka en miljon ton 1930 till fyrahundra miljoner ton 2001, en fruktansvärt skrämmande utveckling med andra ord.¹⁰

En annan aspekt av dammet hittar vi igenom att studera vad modernismen stod för och strävade efter. Sverige på 40-talet karakteriserades av en mjukare form av funktionalism, som fick namnet *Swedish Modern* när den presenterades på världsutställningen i New York 1939. Läser man i utställningskatalogen för utställningen ser man att det var en rörelse mot en mer "förnuftig" (sund) design. Kontentan av rörelsen sammanfattades i katalogen så här:

WE KNOW the home to be one of the most important factors in modern society.

WE KNOW that good homes can be created only by sound people in hygienic houses through education and knowledge with furnishings attuned to the times.

WE KNOW that beauty and comfort should be provided for all.

WE KNOW that beauty and high quality can only be achieved through the intimate cooperation of an artist and manufacturer.

Det är alltså nu man införde ordet hygien ihop med hus och möbler och man ville bilda folket i "god smak". Man närde en rädsla för smuts och damm och man producerade möbler med skinande ytor. Det var en önskan om ett slags moralisk ideal av renhet.¹¹

Eller som Magnus Larson uttryckte det i en DN-artikel om damm: "Modernismen förvandlade hemmet till en hygienisk maskin och dammet föll i glömska"¹².

En annan som pratat om renhet och smuts är Mary Douglas i sin bok "Renhet och fara". Enligt henne är orenhet i första hand ett tecken på oordning. Smuts och damm kränker alltså ordningen. Däremot tycker hon inte att det innebär en negativ handling att avlägsna smuts och damm utan att det snarare är en positiv strävan efter att organisera omgivningen. Hon anser att vi arrangerar vår miljö för att den ska överensstämma med en uppfattning om hur det bör se ut. Organisering är alltså en kreativ handling, ett försök att förena form med funktion och att därmed skapa en slags harmoni i själva upplevelsen.¹³ Det betyder i så fall att när vi städar försöker vi organisera upp vår tillvaro och vi anser att allt har sin plats. Kanske kan man säga att det är ett slags behov som vi människor har av att kontrollera och organisera vår tillvaro för att förstå den.

¹⁰ Andreas Prevodnik, David Gunnarsson och Ylva Grudd, *Home sweet home? - Gifter under sängen*, hämtad 2012-11-07 från http://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/2011_miljogifter_gift_under_sangen.pdf

¹¹ Åke Stanov, Mattias Hörlén, Åke H. Huldt, Elias Svedberg, *Swedish Arts and Crafts: Swedish Modern – A Movement Towards Sanity in Design* (New York: The Royal Swedish Commission, 1939) 5. ¹² Magnus Larson, *Av damm är du kommen*, recension/dn_29.12.2008, hämtad 2012-10-12 från http://www.magnuslarsson.com/architecture/damm_david_maisel.asp ¹³ Mary Douglas, *Renhet och fara*, (Nora: Nya Doxa), 10-11.

DAMM SOM MATERIAL INOM KONST OCH KONSTHANTVERK

Inom smyckekonsten och den övriga konsten och konsthantverket finns en del som har arbetat med detta ämne förut på ett eller annat sätt. En som jobbat med damm som material i sina installationer är Catherine Bertola. Temats kärna i hennes arbeten handlar om platsen, historien och hur det förgångna kommer upp till ytan igen. Hennes installationer interagerar med platserna och deras historia där hon ställer ut för tillfället.

På uppdrag av V&A museum i London till samlingsutställningen "Out of the Ordinary" 2007, gjorde Bertola en platspecifik installation med titeln "Everything and Nothing" där hon valde att återskapa ett tapetmönster som museet brukade använda på bakgrundsskärmar vid utställningar förr i tiden. I verket har hon använt sig av damm från museet för att återskapa de dekorativa tapetmönstren. Hon samlar och bevarar omsorgsfullt stoff som museets konservatorer och städpersonal dagligen strävar efter att hålla borta från museet och dess objekt. Hon drar uppmärksamheten mot något som sällan avslöjas för museets besökare. Genom att göra något vackert av dammet, detta gräsliga och oönskade material, synliggör hon en gömd och kontinuerlig process.

Catherine Bertola själv beskriver att hennes arbete handlar om tiden och besväret vi investerar i ett så alldagligt material som damm. I sina arbeten använder hon sig av husliga, vardagliga sysslor som dammtorkning och dammsugning. Involverandet av det manuella i dessa sysslor adderar värde till någonting som vanligtvis bara brukar sopas bort. Hon använder dammet som mekanism för historieberättande. Dammet beskrivs ofta som materia av historien, rester och fragment som möjliggör reflektioner om det förflutna.¹⁴

fig 1

¹⁴ V&A, *Out of the ordinary*, (London, 2008) Hämtad 2013-03-03 från http://www.vam.ac.uk/vastatic/microsites/1637_outoftheordinary/artists_detail.php?artistTag=bertola

I en intervju med Catherine Bertola gjord av Laura Mansfield berättar Bertola att hon började arbeta med damm för att hon var intresserad av dess kriminaltekniska egenskaper i sin form av material. Damm samlas i utrymmen över tid, och är unikt just för den miljön. När hon började använda sig av damm var hon fascinerad av hur kriminaltekniker och arkeologer och patologer kan trolla och väva fram berättelser från det allra minsta fragment av information och spår som lämnats kvar på en plats.¹⁵

Jag kan känna igen mig i det sätt hon tänker om dammet, men för mig är det platsspecifika inte så viktig, utan det är mer kopplingen mellan vår värld och universum och att allt hänger ihop på något sätt som fascinerar mig. Men fascinationen över att man kan läsa historien ur minsta lilla dammkorn har vi gemensamt, föreställningen att dammet bär på en historia.

Fig 2

Fig 3

Photo Credit: Joe Clark

¹⁵ Hämtad 2013-03-03 från <http://www.creativetourist.com/articles/art/manchester/through-the-looking-glass-catherine-bertola-at-the-whitworth/>

En annan infallsvinkel på damm hittar man i den japanska smyckekonstnären Teruo Akatsus verk med titeln "Illusion dust" (1993).

Fig 4

Akatsu samlar damm från vardagens platser och trär upp det på rostfri ståltråd. Färgen och kvaliteten på dammet spelar en stor roll i Akatsus smycketillverkning, men Akatsu säger också att först om vi tittar på smycken i form av relationen till kroppen och vår omgivning, kan vi börja förstå hur vi relaterar oss själva till objekt, andra människor och hela vår tillvaro.¹⁶ Han är inne lite på samma spår som jag och detta påminner mig om vikten av att inte glömma kroppen i relation till smycket och omvärlden. Han pratar också om att användandet av damm väcker tankar om passerad och ackumulerad tid, vilket också spelar en stor roll i mina verk i form av tankar om det som varit eller håller på att bli.

Samtidigt finns det i mitt arbete ett intresse för det nästan magiska i dammet och hur dammet gestaltar hur allt hänger samman. Vi andas in samma luft och delar alla dammpartiklar och vi har en starkare koppling till universum än vad vi tror. Det här magiska förhållningsättet kanske lättare kan sammankopplas med Tanel Veenres verk. Han är en smyckekonstnär från Estland.

Fig 4 Necklace: Les Fleurs du Mal 2011

Balsa wood fishing floats, smoky quartz, lapis lazuli, silver, cosmic dust

¹⁶ Hämtad 2013-03-03 från <http://www.powerhousemuseum.com/collection/database/?irn=355335>

Han använder sig ofta av "kosmiskt damm" i sina smycken (dock inte äkta utan ett ljusreflekterande stoff som bl.a. används inom medicin). I en intervju i Wearable art blog där han får frågan om vad som ligger bakom hans användande av "kosmiskt damm" svarar han: "Tittar jag upp i den oändliga himlen, speciellt en stjärnklar natt, så känner jag en evig längtan. Det är kosmisk kärlek!"¹⁷

Ett citat från Tanel Veenre ur en bok om Estoniska smyckeskonstnärer lyder så här:

"Every piece of jewellery created is a star in the sky. In this way I build my own universe my starry firmament that I use to find myself on the map and sense a direction."¹⁸

Han när alltså en önskan att finna en känsla av riktning och upptäcka sig själv genom att konstruera sitt eget universum i sina smycken. Själv är jag ute efter att finna min plats i det stora och hitta en känsla av tillhörighet i allt detta fantastiska som finns runt omkring oss, litet som stort.

Ett av de starkaste konstverken jag träffat på när jag letat efter personer som arbetat med damm är Xu Bings installation, förmodligen för att det blir så laddat i och med att han använder sig av damm som han samlat in i efterdyningarna av 9/11-attacken i New York. Det väcker mycket känslor och många frågor, men samtidigt tror jag att dammet som ligger på golvet inger ett visst lugn och en slags vördnad där det ligger så stilla och tyst. I verket har han återskapat ett fält av damm över gallerigolvet som bryts upp av ett poem från en zenbuddist som lyder: "As there is nothing from the first, Where does the dust itself collect?" Xu Bing ställer frågor om relationen mellan den materiella världen och den spirituella och undersöker de komplicerade omständigheterna som uppstår ur folks olika världsperspektiv.¹⁹ Med andra ord har han en helt annan ingångspunkt genom dammet än vad jag har. Han är intresserad av människorna och deras perspektiv på världen, medan jag är intresserad av dammet som en del av vårt ursprung och vår framtid.

Fig 5

Where Does the Dust Itself Collect ?

Artist: [Xu Bing](#)
[installation](#) | [2004](#)

¹⁷ Hämtad 2013-03-03 från http://www.wearableartblog.com/my_weblog/2012/01/tanel-veenre.html ¹⁸ Kadri Mälik et al. *Castel in the air: jewellery from Estonia* (Stuttgart: Arnoldsche, 2011), 205.

¹⁹ Hämtad 2013-03-03 från http://www.xubing.com/index.php/site/projects/year/2004/where_does_the_dust_itself_collect,

MIN ARBETSPROCESS

I min gestaltning vill jag synliggöra dammet och därför utgår mitt arbete från dammet som material. Dammet som jag arbetar med kommer från hemmet och arbetsplatser. Det är damm som min publik kan relatera till. Det är damm som vi vill bli av med. I det dammet finns spår av alla aktiviteter som sker och av alla saker vi omger oss med och damm som följer med oss hem från platser vi besökt.

Eftersom dammet är så flyktigt måste jag också använda mig av andra material för att göra smycken. Jag har metodiskt provat mig fram genom att tillsätta damm i olika transparenta material så som bioresin, silikon och lim. Av dessa experiment framstod bioresin som mest intressant. När man blandar dammet med bioresin uppstår en reaktion som gör att blandningen expanderar och uppnår hög temperatur på väldigt kort tid och påskyndar därför härdningen. Det påminner mig lite om naturens tillvägagångsätt vid omvandling av materia. När man sen sågar itu det stelade materialet får man fram en underbar struktur som påminner om ett månlandskap mycket tack vare alla luftbubblor som uppstår i reaktionen mellan de två materialen.

Fig 6

Fig 7

Medan jag arbetar reflekterar jag mycket över mängden nya dammpartiklar som uppstår när jag bearbetar materialen; som konsthantverkare bygger jag upp och omformar material precis som universum gör. Det finns alltså en stark koppling till världen genom "görandet". Allt hänger ihop. Jag funderar också mycket på tidsaspekten, som går att läsa ur mitt nytillverkade damm – tiden det har tagit att tillverka.

I universum sker en konstant omvandling av materia genom tillförsel av energi, därför har jag även provat att omvandla dammet genom att bränna det. När jag inledde experimentet trodde jag att dammet inte skulle finnas kvar utan brinna upp. Till min stora förvåning bildades en ganska stor mängd finkornig, svart aska av dammet. Dammet är något utan värde, något vi vill städa undan. Betyder det då att askan av dammet har ännu lägre rang? Samtidigt kan man vända på perspektivet. Det bearbetade dammet får en högre status inte minst för att det, i mina ögon, blir mer estetiskt tilltalande.

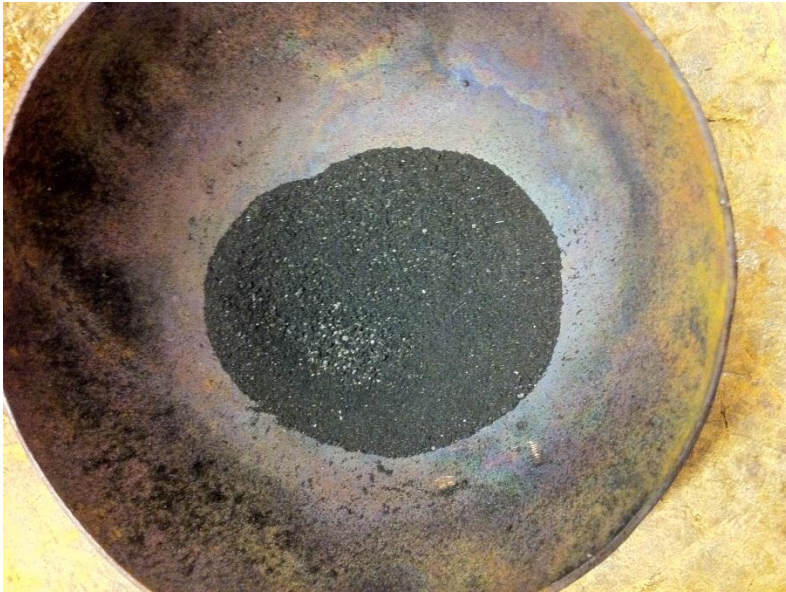

Fig 8

Det är dammet som jag vill synliggöra så det får ha huvudrollen i mina smycken. I mina smycken vill jag visa fragment av något som var eller är, men också försöka belysa den där osynliga kopplingen till olika delar i livet och universum och att allt hänger ihop. Fragment av tankar som finns i mitt görande är: avnötning, tidsaspekten, spår, minnen, nuet i ett, allt hör ihop, förändring och omvandling av materia, släktskap, slumpen och ursprung. En viktig aspekt är också mina funderingar på det som håller samman allt, det som håller oss uppe och skyddar, som gravitationen till exempel och vårt skelett, familjen, en slags struktur som behövs för att hålla allt samman. Jag vill genom mina smycken skapa en dialog med omvärlden om hur vi interagerar med och upplever världen idag.

Jag tror att det är möjligt att genom konst och konsthantverk få människor att stanna upp i vardagen och reflektera över sådant man inte vanligtvis brukar reflektera över som t ex över dammets varande och blivande.

SAMMANFATTNING

Vad finns det då för spår i dammet, vad kan dessa små beståndsdelar berätta? Min slutsats är att det går att läsa hela universums gåta i dessa minsta beståndsdelar men även vad som hänt just precis nyss. Dammet avslöjar alla våra hemligheter och vårt samhälles ignorans och okunskap om det skadliga dammet vi dagligen tillför vår atmosfär. Genom att studera dammet kan vi alltså få en bättre förståelse för hur det står till med vår värld och i och med att vi för varje andetag vi tar drar i oss tusentals dammpartiklar, så borde vi bry oss mer om vad vi kan göra för att förbättra den luft vi alla delar.

Men mina verk talar dock mer om den filosofiska sidan av dammet och om tid och spår och om att försöka finna en slags mening med allt, ett sammanhang. Genom vetenskapen vet vi en hel del om universum och vår planet, men det mest spännande tycker jag är det som vi inte vet och att det fortfarande finns mycket att lösa. Kanske är det också så att Mary Douglas har lite rätt; vår kunskapsörst och strävan efter att förstå vårt sammanhang är nog också ett slags sorterande av vår tillvaro. Vi försöker utöva en viss kontroll, så att vi kan känna oss lugna och trygga när vi vet, eller rättare sagt själva har bestämt oss för, var vår plats finns i det större sammanhanget. Vi sorterar in oss själva och dammet i verkligheten.

All den kunskap som jag skaffat mig genom att studera dammet och dess historia har gett mig en ny syn på världen och faktiskt också en känsla av tillhörighet i det stora sammanhanget. Jag har byggt upp en ny vördnad för dammet och hoppas att det hädanefter kanske blir lite roligare att städa och "sortera" min tillvaro, för som Douglas sa, att avlägsna smuts är en kreativ handling förenad med positivism. Men det har också gjort min passion större för det allra minsta. Tänk bara att nästa gång du går ut och tittar upp i himlen samtidigt som du gapar stort, så kan det om du har tur singla ner en diamantpartikel på din tunga, ett litet korn av magi som har letat sig ända hit ifrån yttre rymden och kanske är lika gammalt som tiden själv, hisnande och vackert, precis den magiska känslan som jag vill förmedla med mina smycken. Jag har upplyft dammet till oanade höjder för i mina smycken finns spår av människor, djur, natur, händelser och hemligheter. De bär på en historia av magi och passion för det allra minsta. Allt har ett samband, allt hör ihop. Vi är alla diamanter fallna från skyn.

Tiden är nu inne för att rikta vår uppmärksamhet uppåt mot stjärnorna istället för att sitta nedåtböjda över våra smartphones och kontrollera det konstanta mediala flödet av information. Det är dags att stanna upp och börja reflektera över vilka vi är och lära oss att läsa informationen som vinden för med sig till oss.

KÄLLFÖRTECKNING

Tryckta källor

- A. Amato, Joseph. *Dust: A History of the Small and the Invisible*. University of California Press, 2001.
- Cooper, Christopher. *Materia: Från den mest avlägsna stjärnan i universum till det minsta dammkornet- materien i närbild*. Stockholm: Bonniers, 1993.
- Douglas, Mary. *Renhet och fara: En analys av begreppen orenande och tabu*. Nora: Nya Doxa, 1997 (1966)
- Holmes, Hanna. *The Secret Life of Dust: From the Cosmos to the Kitchen Counter the Big Consequences of Little Things*. USA: John Wiley & Sons, 2001.
- Mälk, Kadri och Karl Bollman, Rüdiger Joppien, Saale Kareda, Tamara Luuk, Mart Raukas, Lars Phalman. *Castel in the air: jewellery from Estonia*. Stuttgart: Arnoldsche, 2011.
- Stanov, Åke och Mattias Hörlén, Åke H. Huldt, Elias Svedberg. *Swedish Arts and Crafts: Swedish Modern – A Movement Towards Sanity in Design*. New York: The Royal Swedish Commission, 1939.

Digitala källor

- Prevodnik, Andreas, David Gunnarsson och Ylva Grudd, Home sweet home? – Gifter under sängen, hämtad 2012-11-07 från http://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/2011_miljogifter_gift_under_sangen.pdf
- Larson, Magnus, Av damm är du kommen, recension/dn_29.12.2008, hämtad 2012-10-12 från http://www.magnuslarsson.com/architecture/damm_david_maisel.asp
- V&A, Out of the ordinary, (London, 2008) Hämtad 2013-03-03 från http://www.vam.ac.uk/vastatic/microsites/1637_outoftheordinary/artists_detail.php?artistT ag=bertola
- Hämtad 2013-03-03 från <http://www.creativetourist.com/articles/art/manchester/through-the-looking-glass-catherine-bertola-at-the-whitworth/>
- Hämtad 2013-03-03 från <http://www.powerhousemuseum.com/collection/database/?irn=355335>
- Hämtad 2013-03-03 från http://www.wearableartblog.com/my_weblog/2012/01/tanel-veenre.html
- Hämtad 2013-03-03 från http://www.wearableartblog.com/my_weblog/2012/01/tanel-veenre.html

BILDFÖRTECKNING

Fig 1: http://www.vam.ac.uk/vastatic/microsites/1637_outoftheordinary/artists_behind_scenes.php?artistTag=bertola

Fig 2: <http://www.axisweb.org/seCVWK.aspx?ARTISTID=11693>

Fig 3: <http://www.powerhousemuseum.com/collection/database/?irn=355335>

Fig 4: http://www.wearableartblog.com/my_weblog/2012/01/tanel-veenre.html

Fig 5: http://www.artlinkart.com/en/artist/wrk_sr/761erC/3b8bsyo

Fig 6: Materialskiss i damm och bioresin, Privat bild

Fig 7: Bioresindamm på hand, Privat bild

Fig 8: Aska av damm, Privat bild